

HET OUDERDOMSPENSIOEN DER ZEEVISSCHERS.

Schema eener wettelijke oplossing.

Door K. DEZUTTERE,

Secretaris van den Hoogen Zeevisscherijraad, te Brugge.

Dit is voorzeker een ingewikkeld vraagstuk, ingewikkeld uit hoofde van de technische moeilijkheden, voornamelijk voor niet specialisten, die het oplevert; ook uit hoofde van het verschil dat de landelijke nijverheden met de zeenijverheid aanbieden; ingewikkeld daarenboven ten gevolge van het even groot verschil dat de verscheidene bedrijfstakken der zeevisscherij onderling, wat hun innerlijke en economische structuur betreft, kenschetst.

Het past niet naar onze bescheiden meening, den opbouw van het visscherspensioen op te vatten naar het beeld en de gelijkenis van hetgeen in de kapitalistische grootnijverheid, dank zij bijzondere hulpbronnen en een uitzonderlijk weerstandsvermogen, kan verwezenlijkt worden. Wij bedoelen hier uitdrukkelijk het koolmijnwezen, met hetwelk de zeevisscherij, in romantisch opzicht ten minste, kan gelijk gesteld worden, en welks ouderdomsrentestelsel van de belanghebbenden een bijdrage vereischt, die 8 p. c. der loonen belooft.

Acht percent op de gemiddelde maandloonen der visschers, zooals zij voor den dienst der gemeenschappelijke kas voor de zeevisscherij voor een middelmatig vaartuig, met vijf koppen bemand, vastgesteld zijn, maakt een *maandelijksche bijdrage* uit van 480 fr. Deze 8 p. c. steekt dus geweldig af tegen de 2.66 p. c. door de gewone pensioenwet, als grondslag voor de berekeningen aangenomen. Op deze 480 fr. zouden 300 fr. door den reeder-stuurman alleen te betalen zijn. Past deze bijdrage toe op de kleine kustvaart, zelfs met de vermindering die de lagere verdiensten kenschetsen en men komt tot onaannemelijke uitslagen.

De Belgische zeevisscherij, in haar overgrootte meerderheid, is geen kapitalistische uitbating, zij wordt integendeel best vertegenwoordigd door den reeder-stuurman, puik der visschersbevolking, die den eigendom van zijn visscherijtuig, het vaartuig dat gansch het familiebezit uitmaakt, inbegrepen, op veel

opoffering en veel durf gevestigd heeft; die erop zwoegt even zwaar als zijn manschappen en den last van het gansche avontuur, somtijds met verlies te torsen heeft. De ondervinding der laatste jaren heeft meer dan ooit bewezen dat de toekomst der nijverheid in de uitzettingskracht van dezen bedrijfsvorm gelegen is.

De pensioensbijdrage is ook de eenige niet waarin de reeder te voorzien heeft; de verzekering van zijn bezit tegen het zeegevaar, tegen de beroepsongevallen van de schepelingen en van hemzelf, de compensatiekas voor familievergoedingen, de stedelijke visscherskas, stellen hem eischen, die ruimschoots die bijdrage overtreffen en die, ten slotte, in het nijverheidsleven eenig zijn.

Deze beschouwingen gelden ook, al zij het in een minder maat, ten opzichte van de ontwerpen van pensioenwet, destijds door oud-minister Baels opgevat, en in dewelke de bijdrage op 5 p. c. voorzien was, voor een pensioen op 55 jarigen leeftijd, of 4 p. c. voor dit op 60 jarigen onderdom. Zij gelden insgelijks ten opzichte van het pensioenstelsel ten behoeve van het scheepspersoneel der Belgische koopvaardij, onlangs tot stand gebracht, stelsel waarin de stortingen door de belanghebbenden te doen 6 t. h. bedragen, mits verzekering nochtans, niet alleen van den ouden dag, maar ook van de voorbarige werkonbekwaamheid, het ziektegevaar, etc.

De zeevisscherij in haar geheel kan zeer redematig bij de middelmatige landelijke nijverheden gerangschikt worden, en het bedrijf van den reeder-stuurman beter nog bij dit der neringen en ambachten, op dewelke de algemeene pensioenswet van 14 Juli 1930, gewijzigd door de besluit-wet van 30 Maart 1934 toegepast wordt. De toepassing dierzelfde wet op de zeevisscherij werd overigens sedert geruimen tijd doorgedreven, zonder dat er ooit daardoor ernstige misstanden ontstaan zijn. Zoo deze toepassing niet geheel en al beantwoordt aan de gewettigde verzuchtingen der visschers, gesteund op de eigenaardigheid en de lastigheid hunner arbeidsvoorwaarden, en de uitsluiting van den reeder-stuurman moet men er dadelijk bijvoegen dat dit hieruit voortkomt dat men tot nu toe in deze wet de aanpassing op die voorwaarden niet gezocht heeft, die haar tekst uitdrukkelijk voorziet.

Wij zullen bijgevolg die wet vluchtig overloopen, zonder stil te blijven bij bijzonderheden en technische uiteenzettingen, die voor gewone toehoorders anders niets zouden teweeg

brengen dan verwarring en misverstand. De ondergeschikte kwesties zijn voor de vaklieden.

Het maandbedrag der stortingen te doen, krachtens de voormelde wet, door den belanghebbenden visscher, eenerzijds, en door zijn bedrijfshoofd, anderzijds, wordt op het betaalde loon berekend. Indien dit loon bijv. meer dan 200 fr. per week belooft, zal de storting fr. 12.50 per maand voor elkeen beloopt, dus 25 fr. tezamen, uitgezonderd voor den jongen, voorwien zij gezamenlijk op fr. 12.50 mag geschat worden. Voor een middelmatige uitbating, zooals hooger aangewezen, maakt dit per maand 113 fr., waarvan 69 fr. ten laste van den reeder en 44 fr. ten laste der schepelingen.

Deze stortingen, vermeerderd met de staatstusschenkomsten, verschaffen aan den visscher een ouderdomsrente, laat ons zeggen, om in de middelmaat te blijven, van 3,600 fr., die ingaat, naar de keus van den verzekerde, op zijn geboortedag, tusschen zijn 60^e en 65^e jaar. Om de uitbetaling ervan vóór het 65^e jaar te bekomen, moet de verzekerde dit maar aanvragen, 12 maanden vóór den bepaalden tijd. In dit geval, nochtans wordt de rente in verhouding met de vervroegde ingenottreding verminderd.

Deze bepalingen stellen ons tegenover een eerste gewichtige vaststelling. De zeevisscher, zooals ten andere alle andere arbeiders, kan een ouderdomsrente aan 60 jaar bekomen, doch niet het volle pensioen, waarop de normale stortingen op 65 jarigen ouderdom recht geven. In deze leemte, zullen wij doen uitschijnen, kan voorzien worden.

Altijd mits dezelfde stortingen, wordt er aan de overlevende weduwe van een afgestorven verzekerde een levenslange rente uitgekeerd, schommelende tusschen 35 en 50 p. c. van de verworven rente van den afgestorvene, rekening houdende met elks leeftijd. De visschersvrouw overigens, kan mits persoonlijke stortingen, vanaf den ouderdom van 55 jaar, een eigen pensioen aanwerven, ook met evenredige vermindering.

Nog, mits dezelfde stortingen, wordt de weduwenrente vermeerderd met een tegemoetkoming van 240 fr. 's jaars per kind min dan 16 jaar oud; als de weduwe sterft, wordt deze tegemoetkoming op 420 fr. gebracht.

Met dit alles worden de mogelijkheden in de wet besloten nog niet uitgeput. Krachtens bijzondere bepalingen, kunnen de arbeiders, werkzaam in bijzonder ongezonde nijverheden, de ingentreding van het ouderdomspensioen vaststellen vanaf het 55^e jaar. In dit geval, worden de bijdrage van den belanghebbende en die van het bedrijfshoofd eenigzins verhoogd. In het typisch geval hooger aangestipt, zou die bijdrage beloopt, niet fr. 12.50 per maand voor den visscher en den stuurman en fr. 6.50 voor den jongen, maar 18 fr. voor de eersten en 10 fr. voor den tweede; dit maakt alles teamen 164 fr. per maand, waarvan juist 100 fr. ten laste van den stuurman.

In die aangelegenheid, blijft de normale staatsbijdrage 50 p. c. van het door de stortingen aangeworven pensioen, maar de rentevermeerdering voor hen die uit hoofde van hun ouderdom het vereischte getal stortingen niet doen kunnen, wordt evenredig verminderd.

De zeevisscherij is nu juist niet wat men een ongezonde nijverheid noemen mag, maar zij is toch ongezond in dien zin, dat zij bijzonder afmattend is en aan bepaalde ongemakken blootstelt, zoodanig dat hare beoefenaars voorbarig ongeschikt worden. Dit is praktisch zoowel als wetenschappelijk bewezen.

Een koninklijk besluit bepaalt de nijverheden in dewelke deze uitzonderlijke bepalingen toepasselijk zijn. Tot nu toe, werd dit niet gedaan. Niets schijnt te beletten dat de zeevisscherij begrepen worde in de reeks nijverheden wier beoefenaars de ouderdomsrente op 55 jarigen leeftijd kunnen aanvragen.

Men zal opmerken dat dit wetstelsel niets aangaande de voorbarige werkonbekwaamheid bevat, met andere woorden, het geval in hetwelk men door ziekte voor altijd belet wordt arbeid te verrichten.

Alles tezamen genomen, ontbreekt er dus aan dit stelsel om voor den visscher volledig en gepast te zijn, dat er middelen gevonden worden, om :

Ten eerste, door den visscher die he pensioen aan 60-65 jaar aanvraagt de staatstoelagen en de rente te brengen op het peil van die aan 65 jaar.

Ten tweede, voor hen die, tijdens hun intrede in de nijverheid, verklaren op 55-60 jarigen leeftijd in het genot der ouderdomsrente te willen treden, moet een maandelijksche vermeerdering van storting van fr. 5.50 of fr. 4.50 toegepast

worden, zoowel voor den reeder als voor den visscher. Daarenboven moeten de staatsbijdrage en de rentevermeerdering nog eens gebracht worden op een bedrag overeenstemmend met een normaal pensioen aan 65 jaar.

Ten derde en ten laatste, een stelsel van verzekering der voorbarige werkonbekwaamheid moet tot stand gebracht worden.

Die betrekkelijk kleine leemten zouden gemakkelijk kunnen aangevuld worden, door een Nationale Voorzorgkas der zeevisschers, die anders niets zijn moet dan de algemeen gemaakte en aangepaste stedelijke kas van Oostende. Mits de bestaande afhouding van fr. 0.70 op den verkoop, zou deze instelling beschikken over een jaarlijksch inkomen van ten minste 750,000 fr. Die som schijnt voldoende om den dienst te verzekeren van de drie hierboven vereischte aanvullingen.

Aldus zou een normaal visscherspensioen tot stand komen, zonder een cent vermeerdering van lasten voor reeders of visschers, en zou de voorzorgkas wellicht in staat gevonden worden een betrekkelijk kort overgangstijdperk te doorleven, en de verzekering der ziekte, zooals zij het thans doet, voort te zetten.

Inderdaad, aan gemiddeld 1,000 fr. 's jaars voor een hondertal visschers, meer dan 55 jaar oud, zou de rentetoeslag vermoedelijk zoiets als 100,000 fr. 's jaars kosten. De vermeerdering der bijdragen van reeder en visscher, aan 10 fr. per visscher zou ongeveer 250,000 fr. kosten en de voorbarige werkonbekwaamheid weinig meer dan 50,000 fr. Er blijft bijgevolg nog 350,000 fr. over, voor de regeling der bijzondere toestanden, gedurende het overgangstijdperk, en voor de ziekteverzekering.

Een koninklijk besluit de zeevischerij beschouwend als vallende onder de toepassing van kapitel VI, titel V der wet van 14 juli 1930 en eenige regelen wettekst nopens de zending der Nationale Voorzorgkas der visschers zouden voldoende zijn om alles op touw te zetten.
